ОБРАЗА ЧЕСТІ

Учениця 4-го класу школи вправ 11-літня панна Зеня верталася з товаришкою із школи додому. Одна їм була дорога, і тому вони звичайно ішли разом.

— Вчора у нас були іменини тата,— оповідала Зеня товаришці.— Панів тілько зійшлося, що страх.

— А ти сиділа з ними?

— Сиділа, розуміється! Знаєш, мені вже "ви" кажуть. І то не хто-небудь, старші панове "викають". Ад'юнкт Збо-ровський зо дві години бавився зі мною. Помаранчі мені давав, чеколадки... Ти єго не знаєш?

— Ні.

— Дуже ґречний пан. На улиці мені кланяється перший.

— Та се правда,— замітила товаришка з жалем,— є такі, що й не кланяються. Я з одним гімназистом не раз бавилася по подвір'ю в кота і мишку, але на улиці він мене і знати не хоче.

— Бо грубіян... Мені мама казала, що як побачу знакомого старшого пана, то я повинна перша єго поздоровити; але якось так складається, що я спізняюся. От дивися. От дивися, надходить Турчанський. Ану, чи поклониться?

— Се хто такий?

— Е, він вже на університеті вчиться! Я єго знаю. Пан Турчанський уже здалека поклонився панні Зені; на

те вона йому так граціозно і з усмішкою махнула головою та почервонілася, що студент аж пристанув на дорозі та промовив:

— Зі школи, панно Зеню?

Панні Зені було се питання не до смаку; вона не любила сих книжок, що їх несла на ремінці в руці, бо зраджували, що вона ще до школи ходить. А вона ж уже панна!..

Зеня почервонілася і висунула свою русяву головку та рум'яне, повне личко з великими синіми очима з-поміж білого волохатого ковніра, щоби студент бачив, що єї вже можна і про що інше спитати.

— Чому ви не ходите на совганку? — спиталася вона студента.

— А будете сьогодні?

— Буду.

— Ну, то до побачення!

Турчанський подав руку Зені і пішов, а товаришки — собі.

— З тобою звітався, а зі мною ні,— замітила товаришка.

— І не представився навіть.

— Бо ти не знакома з ним.

— Але стояла коло тебе.

— То я повинна була тебе єму представити.

— Ні, то він повинен був сам представитися. Ми панни...

— Правда! — згодилася Зеня.

По дорозі надійшов старий, сивий радник суду, також знакомий Зені. Вчера був на іменинах батька.

— Як ся маєш, Зеню?

І не поклонився, і не подав руки Зені, зате вхопив єї досить кріпко за підборі док та заглянув в очі.

— Виспалася добре?

— Виспалася.

— Ну, па! Іди обідати!

Панні Зені старий радник не подобався. Коли він тілько відійшов, вона сказала з обуренням:

— Так, як дитину, гладить по лиці, і то при людях, на улиці.

З єї великих очей блиснув гнів. Вона поправила собі на голові капузу, оглянула свою одежу і, піднявши носика вгору, йшла пишно додому.

— Коли б уже раз вирости! — зітхнула вона.— Знаєш, я сего року виросла на три сантиметри. Я міряла торік і сего року на одвірках, а потім метром.

— І я виросла також,— похвалилася товаришка.

— Моя торішня сукенка вже на мене закоротка, і мама мені дала вшити нову, таку красну, синю, бо то мені до лиця.

— А мені мама на Великдень купить.

Панна Зеня йшла поважно, як панні пристало, і знову дуже низенько схилила головку на привіт якомусь знайомому, але добре обміркувала, щоб не скорше, як він, поклонитися.

Коли тут у таку поважну хвилину з другої улиці надбіг брат Зені, гімназист, може, роком-двома старший від неї, і, не дбаючи про те, що випадає говорити такій поважній панні, а що не випадає, на цілий голос крикнув: "Эегуив ', пульката!" — так, що аж один перехожий оглянувся.

Панна Зеня забула нараз усю свою повагу, почервоні-лася і зовсім по-дитячому кинулася з нігтями на братове лице та хотіла єго подряпати.

Але брат відскочив, засміявся і ще раз сказав:

— Бегуив, пульката!

Образа честі була занадто тяжка. Панна Зеня спересердя показала єму свій язик, а потім розплакалася і так зі слізьми на очах прибігла додому скорше, ніж брат. Стала скаржитися мамі:

— Він мене на улиці прозиває! При людях каже: пульката!

— Ну, ну, успокійся, вже я єго покараю. На, маєш яблуко!

Яблуко було таке гарне, що можна було і рідного брата забути. Панна Зеня зараз затопила у нім свої білі зубки і почала їсти. Тільки ще

дві сльози бриніли якийсь час на єї рум'янім, здоровім личку, та й ті небавом щезли, стерті рукою.

1905